

til, om man har Udsigt til at faa fast Grund under Fødderne, og uden at man har noget som helst Kendskab til, om man ikke i Virkeligheden ved Foranstaltninger af denne Art slaar mere i Stykker, end man heler, gør større Skade, end man gør Gavn. Thi hvad ved vi vel til syvende og sidst om hele vor Industri, vort Haandværk, vor Handel, vore Produktionsforhold og vore Omsætningsforhold, om Finansiering, om Konkurrenceforholdene, om Afsætningsmulighederne paa hjemlige og fremmede Markeder, om Udbytningmuligheder og Udbyttmuligheder? Vi ved i Virkeligheden kun saare lidt derom. Vi ved navnlig intet systematisk, intet, der hviler paa virkelig objektiv Undersøgelse. Det er muligt, at der findes Elementer til at fremskaffe en Bedømmelse af hele dette Spørgsmaal, men de er i alt Fald ikke bearbejdet, og saa længe man ingen absolut Viden har i saa Henseende — og heller ikke gennem Den overordentlige Kommissions Arbejde gennem Krigsaarene er en saadan Viden tilvejebragt —, vil jeg hævde, at man, naar man alligevel vover sig ud i positiv Lovgivning, i Forbudslovgivning paa den Maade, man her gør, i Virkeligheden taler som den blinde om Farverne. Jeg havde i sin Tid tænkt mig, da vi i 1919—20 havde Lovforslaget om Tilsyn med visse Virksomheder til Behandling, at der da gennem Den overordentlige Kommissions Virksomhed i de 5 Aar var blevet tilvejebragt virkelige Oplysninger om disse Forholds Udvikling og Udformning, at der for en hel Række Erhvervsgruppers Vedkommende var tilvejebragt en virkelig Basis for Afgørelsen af, om man gennem Sammenslutninger, gennem Aftaler førte Tvangsmomenter paa utilbørlig Maade frem overfor den enkelte og søgte at naa til en urimelig Udbytning af Forbrugerne. Men der forelaa intet saadant fra Den overordentlige Kommission. Det viste sig, at det Forslag, som gentagne Gange er blevet behandlet her, Forslaget om Tilsyn med visse Virksomheder, simpelt hen var en Konsekvens af Bortfaldet af 7. August Loven, men aldeles ikke bundede i Erfaringer, som man havde indsamlet med Hensyn til Trusters og Kartellers ødelæggende Indflydelse i vort Erhvervsliv. Der findes fra de Forhandlinger, der er ført om dette Forslag om Tilsyn med visse Virksomheder, i et Svar fra Den overordentlige Kommission til Landstingets Udvalg med Hensyn til Spørgsmaalet om, hvilke Omraader man besad Kendskab til, hvad Trust- og Karteldannelsen angik, opført en hel Række Produktions- og Afsætningsomraader, hvor man i Den overordentlige Kommis-

sion havde bragt i Erfaring, at der var Sammenslutninger af en saadan Styrke, at de kunde siges at være prisbestemmende, og at der var Prisaftaler, der havde faaet Indflydelse paa Detailpriserne for visse Varegrupper. Men man besad overhovedet ikke nogen Oplysning — og der kom intet til Rigsdagens Kundskab — om, hvorvidt disse Sammenslutninger, disse Aftaler havde ført ud i en Produktionstilstand, der ikke lod den enkelte indenfor disse Virksomheder have den Frihed, som var fornøden, eller om, at der derigennem var tilvejebragt Prisforhold, der skønnedes at være urimelige. Man maa dog have bestemte Oplysninger, før man kan drage i Leding, idet det dog maa erkendes, at saavel Sammenslutninger som Prisaftaler kan, selv om de har en vis Fordeling af hele Produktionsmassen til Formaal, og selv om de maaske har Prisforhøjelse som Endemaal, ikke uden videre fuldkommen automatisk uden nærmere Undersøgelse og Bedømmelse afvises som værende af det onde. Vi bevæger os netop her paa et Omraade, hvor man skal være, hvad jeg ogsaa har haft Lejlighed til at sige tidligere, overordentlig varsom med at anvende de skrappe Midler. Man har, og det vil jeg ogsaa bede det ærede Medlem, der talte som Ordfører for Socialdemokratiet, mærke sig, i en Række Lande, hvor man har gjort Forsøg med en saadan Lovgivning, gjort den Erfaring, at man netop er naaet til det modsatte af det, man tilsigtede, idet den Frigørelse af Produktionens og Omsættningens enkelte Led, som man ved disse Midler søgte at tilvejebringe, paa ingen Maade blev opnaaet, derimod førte man Koncentrationen ud i mere fortættede Former, som til Dels var af underjordisk Beskaffenhed, og som førte fra de friere Karteldannelser ud i de kompakte Trustdannelser og øgede mangfoldige Gange de Ulykker for den forbrugende Befolkning, som Kartellerne havde givet Anledning til. Erfaringen viser endvidere, at gennem en slig Forbudslovgivning naar man saa langt fra at ramme Storkapitalen, at det tværtimod er dens Konkurrenter, de mange smaa selvstændige næringsdrivende, der rammes derigennem; man tjener netop Storkapitalen ved at slaadens Konkurrenter ned. (Afbrydelse af *Jønson*). Ja, det ærede Medlem siger: saah, men dette Udbrud, som tyder paa Overraskelse, er jo kun et Vidnesbyrd om, at det ærede Medlem hidtil har været ganske ubekendt med disse Forhold, og det er derfor, synes jeg, interessant for ham at faa sin Opmærksomhed henledet paa disse Spørgsmaal, som forhaabentlig, da det ærede Med-